

PARENTALIA
PARENTI
PATRIÆ

VLADISLAO IV.
POLONIARVM
ET SVECORVM

REGI

SEMEL MORTVO SEMPER VICTVRO,

Inter Iusta Exequiarum

PERSOLVTA

A

Cracouiensi Societatis I E S V Collegio
Dolente Lugenteque.

In Regia Principis Apostolorum

PETRI ET PAULI Basilica

ANNO MORTALIS DEI M.DC.XLIX.

25.
II. Kalend: Februarij.

CRACOVIAE, 1649.
In Officina Typographica Francisci Casarij, S. R. M. Typographi.

WIMBP
Opole

626 st.

K-336/68

A D

S E R E N I S S I M V M

A C P O T E N T I S S I M V M

IOANNEM CASIMIRVM
P O L O N I A R V M

R E G E M I N A V G V R A T V M,

Magnum Ducem Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae,
Liuoniae, Czernichouiae, Smolensciae; nec non Suecorum,
Gothorum, Vandalorumque Haereditarium
R E G E M.

Dominum Clementissimum.

*Primo Tuae Serenitatis exortu, obuersi in occidentem
alterius CASIMIRE Rex Serenissime, ita Lae-
titiae ac Meroris partimur munera, ut gemino in-
tenti affectui, minus respondeamus utrique. Tam
Gaudio quam Dolori sua cogendi vis inest. Ne
persolvere quidem, FRATRI Tuo Regi nostro PAREN-
TALIA potuimus; quin Tuorum Plausus TRIVMPHA-
LIVM sentiremus. Quae illa fuere Thebanorum Principum ger-
mana odia, ut nec idem regnum superstites, nec idem rogi pati posset
defunctos? Tantus Fratribus vel post funera sensus irarum! RARA
hic, & supra veterum miracula eminentior FRATRVM GRA-
TIA; dum ita statum staturamque suam accommodant, ut neuter de
alterius fortuna detrahat; nec Solium Tumulo obsistat, nec Magno
Sideri officiat ingens Umbra. Eandem Tu praesente VLADI-*

A 2

SLAO

SLAO auctoritatem, quam absente retinebas. Quin ex eo quoque amplior Tuo Nomini reuerentia intendebatur, quod Te ille suspiceret altius, impensius amaret. Iure igitur, & reciproca pietatis genio, iterum renouata à Ciuibus Complorationi atratus interuenis. Omnis, beneficentiae illius locus peruius, quidni publicos pateat in luctus? Tam Gloriam VLADISLAI IV. quam Dolori Sarmatice, unum non sufficit theatrum. Non hodie primum ceptas Poloniae Exequias prosequimur ad Aras. Aequè in Regum laudibus ac Iustis religiosi sumus. Etsi se lugeri magnifice prohibuisset VLADISLAVS, vetitum niteremur in dolorem: quatenus in hoc solo officio nos minimè haberet obsequentes. Cui Regale olim stylo adumbravimus Trophaeum, ferale eidem mærentes componimus Suggestum. Deploret Roma suas in Gordiano delicias, in Augusto moderationem, æquitatem in Aurelio, parsimoniam in Carolo: Polonia excidium omnium in VLADISLAO bonorum. Heu breuem boni Principis usuram! Quanquam si operum magnitudine metiremur Ætatem, non annis, verum integris constare sæculis crederetur. Tu Regum Pacatissime CASIMIRE, dum Augustis Cineribus Magni nuper PACIFICATORIS precaris Pacem, nostram ut ceepisti, firma.

Serenissimæ Maiestati Tuæ

deuinctissimum

& dolentissimum

Collegium Craconiense. Societatis IESV.

INDICTIO EXEQUIARVM

INVICTISSIMI VEL A MORTE
VLADISLAI IV.

Regno & vitâ feliciter functi ac
defuncti.

Elogium I.

Conuolate gregatim Aquilæ
Ad Magnæ Reipublicæ
MAGNUM CORPVS.
Morem gerite quem hætenus gessistis
Vel Officio, vel Oraculo.
Concurrite vnde quaque Orbati Liberi
PATRI PATRIÆ PARENTAMVS
VLADISLAO IV.
Heu quantum in hoc vocabulo Orbitatis!
Vno omnia funeramus in funere:
Vitam Patriæ, Gloriam Procerum, populorum Tutelam
VLADISLAO!
Honori Ciuium, Terrori hostium, Regni Vindici.
VLADISLAO!
Pacificatori Patriæ,

Legum Animæ,
Regum Gemmæ.
S P E C T A

(Si potes præ lacrymis)
O Sarmatia

Quò ille decreuit Gigas terrarum!
Abolutissimam Boni Principis imaginem
Vel ex defuncti lineamenti transsume.
Quidquid admirandum in Cæsare suspexit,
Augustum in Augusto adorauit,
Amabile in Traiano dilexit Roma;

Id totum

In Compendio Regum & Cæsarum
VLADISLAO IV.
Admirata est, coluit, adamauit Polonia.

Sed heu!

Ne hostium quidem querelæ obnoxium
Querimur Solo & folio ereptum.
Ei nuper annos precabamur de nostris,
At ille quam dederat

Anobis ne repeteret Salutem

De Suâ Nostram auxit.

Ætatem temporis, Morti spolium volens cessit

Gloriam nemini.

Quid inter Animam & Animum interesset, callebat:

Hinc iustâ partitione, illam Auctori suo

Hunc F R A T R I A V C T O R A T O

Cum Sceptri suffragio transmisit.

Optimè Ciuibus prouidens, benè sibi

Cum Filium non posset famam instituit Heredem.

Hospites adeste

Regio Funeri superstites, & vestro.

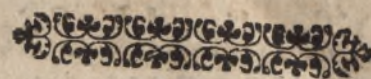
Ad Mortis Comitæ velitis nolitis veniendum.

Abesse hinc ne possint & Liberrimi

STATVTVM EST.

Hebr: 9.

ELOGIVM

ELOGIVM II.

Pompæ Funebri apparatus in Basilica SS.
Petri & Pauli Apostolorum.

In vultu Polonia non in paginâ
Lege EXEQUIAS & luge Spectator.

Privata hinc exeste Querimonie.

Publici DOLORIS hac in A R A

Æterno Ordinum litatur MÆRORI

Cui remedium quarimus vel à loco:

Flere amarè tam P E T R I est, quàm Nostrum.

Colligimus & colligamus Myrrham Primam sed non primi

F A S C E M hunc Myrrheum

Prelo exprimimus, oculis eliquamus.

Dolemus Dolorem nostrum non deducimus in pompâ.

Privatorum est verè dolere absque arbitris:

Vniuersalis Calamitas

Amar Celebritatem & theatrum.

Facem tamen Auerſi ne tenete Subditi:

Et ille vestrum neminem auersatus

Dignum odio nihil gessit in vitâ

Amore & Stupore omnia

Cremet montes thureos Nero prodigus

Nihilo melius olebit quàm ante.

Apotheosi huic utiles Aquilas

Nidus Polonia Gnesna dabit.

Fruges Arabum odoratas ne conquirete:

Messem decorum collegit in F A S C E M Vladislaus

Quò non Sterilis occurreret frumenro Electorum.

Imperatoris sui procul ne abesset à Curru

Anteambulo præiit A S C E N S U R O.

In ceteris Deum secutus triumphis

In hoc uno præcessit Triumphantem.

In funere
Pompæ con-
ingis. Suet.

Pridie Ascē.
Domin. obiit.

Discedite Hospites

*Quando & EXSEQUIÆ iam exspirant.
Clausit Actus ultimi Scenam ultimam
VLADISLAVS IV.*

*Ego si noui Genium CASIMIRI
Accendet vel à Face hâc funebri
Rogum fatalem perduellibus.*

*Ritu anti-
quo.*

*Ita faxit
PRINCEPS PRINCIPUM,
ET REX REGVM.*

ELOGIVM III.

Date viam Diui Cælites

*Vestro, quia Diuûm Sanguini VLADISLAO.
Alibi Suecorum, Gothorum, Vandalorum,
Hic Cælorum Hereditario.*

*Vt absint testes tabulæ & Chirographa
Virtutis Priuilegium satis erit.*

Natura Regum filios,

Virtus, insuper Dei creat.

*Vnum è Pacificis Regnatoribus
Regem ne ambigite VLADISLAVM.*

*Intra vos Patriam ei debetis & Maiores:
Ex manu illum melius quàm ex facie agnoscetis;
Quanquam & hæc supra hominem augustior
Augusto etiam vmbram fecit.*

*Nisi quòd hic noster vile ducebat imperium
Ad quod sola formæ præcellentia ius haberet.*

*Itaque ex Traiani genio
Dum Magni Cognomen Pulchro prælegit
Gubernaculis accessit dignior ex vtroque.*

Nimirum

*Non eiusdem fortunæ donarium est
Oris & animi par Maiestas.*

*Pacifici, vo-
cantur Filij
Dei.*

Disquirant

Disquirant Politici

Vtrum maior accidat reuerentia ex longinquo?

*VLADISLAO maior etiam ex abdito,
Non magis ei latere quàm Soli licuit.*

*Matri, dum
gestaretur
utero, inusi-
tatam auxit
maiestatem.*

*Maiestatem auxit Matri necdum genitus;
Cui de suis addere annis cum non posset*

De suâ aliquid impertijt pulchritudine,

Gratiam GRATIÆ adiiciens aut referens.

Quo erat animo futurus in Patriam

Docuit sensu materni beneficij nondum natus.

Omnino iurasses

Caruisse infantia VLADISLAVM.

Præcox Regum Filijs ingenium est.

Ante sapiunt quàm sapere incipiant!

Iura naturæ anticipat

Supra Leges & Reges mox futurus.

Expressit ad viuum Pater Proauos

Vtrosque Filius vtrisque par.

Non facile haberet maiorem se SIGISM: III.

Nisi ipsemet genuisset regnaturum post se.

Disce tu interim orba Lechia:

Bonos Principes commodari non donari Ciuibus.

ELOGIVM IV.

Die SS. Primi & Feliciani nascitur. Anno

Natalis Dei, 1595. 9. Iunii.

Plaudite Gratiae

Una vestrarum parturit Decus nostrum.

Nascendi fortunam debet GRATIÆ

*Anna Gra-
tiam sonat.*

Nefiat ex toto vestigialis Natura.

Ulnis & osculis Procerum stringitur

Amor vagiens: Pignus terrarum

A Matris quoq; nomine Gratosum.

Sinu certatum Senatorio consouetur

C

Mani-

Manipuli SPES in HERBA.

*Votis & manibus gestatur cupide,
Sue baiulos Maieſtatis Patricios
Nactus ante quàm natus.*

Concurritur undiq̃ ad hortum orto iam Sole.

PRIMO tamen & FELICIANO

Præcurrit nemo:

Primi illi & Felices venerunt valdè manè.

Dicant iam Siderum Scrutatores

Quid iuris habeat

AD PRIMAM FELICITATEM

Quartus nomine, Primus gloria VLADISLAUS?

Procul Obliquum

Retrogradi Sidus Cancrì;

Reſta hìc, quia Auſtriaca inſtitutio.

Poteſtatis & Glorìe puer & Rex VLADISL.

Nec regi ſe ab aſtris nec trahi ſinet.

Congenita Regum Serenitas

Extraneo ſiderum concurſu, ſerenari haud poſtulat.

Satis illi fulgoris & luminum

Iagellonica & Auſtriaca Domus dedit.

Erraticam Planetarum leuitatem

Fixe indolis conſtantia expungit.

Timete monſtra Thraciæ & Moſchiæ

Hercules naſcitur Polonorum.

ELOGIUM V.

Vaticinia Spei publicæ deducta ex Oſtentis & Horoſcopo

VLADISLAI.

Matres procul eſte profanæ.

Pedem è limine Hecuba facem gignens

Primigenia hìc fortuna, vice fungitur obſtetricis.

Paternam de Caligula querelam audiimus:

Se populo Romano Phaëtonem educare.

Non cadit temeritas in conſilia VLADISLAI.

*A Senatori-
bus ſella cu-
ruli geſtaba-
tur in Ma-
tre.*

*In hortis Re-
gij natus.*

Iunij ſignū.

Suet.

Accendat

Accendat Orto Galliarum Infantì Natura

Nouum fidus in Cygno;

Nostro in candidiore Aquila

Tam Solis quàm luminum patiente.

Omnino lucis Filius

Venire in lucem noluit abſque luce.

Ortus ſui prænuntios miſit ignes

Quò ſe datum à Patre Luminum probaret.

Solenne iam & Lechicis Regibus præferri tædas.

Vt tamen ſcires Pharus fuiſſe non incendium

Palam docuit Vulcani temperantia.

Dum cocto lateri laminam ſubſtituens

Auguſtius Regiæ tectum reſtituit quàm rapuiſſet.

Nouo documento:

Nunquam tantum obefſe Principes quantum profunt.

Habet æmulum quiſquis iactauit:

Romam accepi lateritiam, marmoream relinquo.

Cerno iam ad hanc ipſam flammam,

Quàm illuſtri Satellitio & Prodromis

Terras ingreditur SERENISSIMVS!

Sit Oraculo uti fas:

IGNIS ANTE EVM PRÆCEDET.

ELOGIUM VI.

Natalis VLADISLAI dies excepit proximè Comi-

tia Regni, in quibus tunc de Societate belli

in Turcas agitatum.

Omen proſperum.

ANNÆ AVSTRIACÆ,

Prima Fecunditas VLADISLAUS

Metum ſterilitatis ademit Oratoribus & Historicis.

Animos & calamos aptare Poëta: ingens naſcitur Argumentum.

Exinde in bicipiti ſomniantes Parnafſo

Inania non componetis ſomnia;

Fingendi neceſſitate vos abſoluit

Maior opinione & factis VLADISLAUS.

*xiii. Ludou.
Iuglar.*

*Nocte nata-
lem eius præ-
cedere arſit
pars Regiæ.*

*Alex. ab A-
lex.*

*Ut videre eſt
in tecto Re-
giæ Crac.*

Augu. Suet.

Pſal: 96.

O prodigium non Infantiam!
 Risu cognoscere Matrem necdum poterat,
 Quum in Curia consultantis accessit Patri
Ad finem Comitiorum genitus.
 Quasi iam tum in societatem belli Turcici admittendus.
 Sic Regni Comitibus penè antequam esset, interfuit!

Auscultans post cortinam uteri
 Quid in hostem Patrie statueretur.
 Indignatum crederes moræ mensum,
 Quod festinanti obstarent
 Ne citius humano generi opem ferres
 Lucinâ tardante Bellonam.
 Lugete Christiani Principes VLADISLAVM IV.
 In meditatione belli Barbarici
 Es Natum & Mortuum.

ELOGIUM VII.

VLADISLAVS puer admodum, Magnus Dux
 Moschouiae legitur, iurante eius nomine STA-
 NISLAO ZOŁKIEVIO.

Iuret Nouennis Annibal in perniciem Romanorum,
 Noster à Quinquennio

Iurat in salutem Moschouiae;

Sed eâ periuri in deterius abusi
 Pœnas adulto postmodum Regi dedere
 Qui fidem Principi debuissent.

Ohe & lô Quinques
 PRINCIPI VLADISLAO

Olympia ludenti prius quàm nosset:
 Quinquennales tunc Fortuna ludos instituit
 Sacros Honori Prætextato.

Heus Natura

In tam serio VLADISLAI lusu
 Risum teneat ZOROASTRES.

i. Bactria-
 norum Rex
 primum na-
 tus risit.

ELO.

ELOGIUM VIII.

Princeps Expeditionis Turcicæ in Osmanum Bi-
 zantij Imperatorem VLADISLAVS

Sueton.

Puer prodidit vagitu hostes Tiberius
 VLADISLAVS propemodum perdidit vixdum natus.

Prima vagientis vox & Fama
 PORTAE Constantinopoleos illata metum attulit.
 Hem nouus ad portas Annibal!

Sudet Orpheus congeman Thraces
 Illi grauis, his nascitur fatalis VLADISLAVS.

Fuerint alibi spontaneæ Thracum Lacrymæ,
 Huius Genethliaco iussæ debentur.

Fasciatum orbis Terrorem
 Terruit vel in fascijs Terror alter.

Ætate post & victoria OSMANO grandior
 Feroculam Tyranni iuuenis insolentiam
 Suo sub Fasce posuit ad Chocimum.

Ita infelix Osmanus
 Dum adhuc per ætatis & iræ impotentiam
 Ensem & Fortunam rotare nescisset
 In Suam Suorumq; ceruices iniegit.
 Globum à Turcis explosum
 (Quo Principis & nostra petebatur vita)

Ad pedes tunc languentis
 Innocens deposuit fortuna
 Verita nî fallor

Ne si in febricitantem peccasset fortitudinem
 Rea fieret læsæ Maiestatis.

At VLADISLAVS Tormentarium Osmani Missile
 Maiore mox reposuit tormento:

Nam depulsum prius è statu mentis
 Postremo e campis Valachiae pepulit.

Anno Christi M. D. C. XXI.
 Sexto Idus Octobris.

Sobieſc.
 in Histor.
 Chocim.

D

ELO.

ELOGIVM IX.

Electus & Coronatus Caelitum studia demeretur.

Affurgite Cæli Principes

Honori venientis **V L A D I S L A I**

Prior ille assurrexit vestro.

Nunquam securius quàm sub Forti

Quietiùs quàm sub Pacifico

Nusquam commodius quàm in magnæ mentis magno corpore

Cælestes Animæ habitastis.

Fuerit alijs ars prima Regni: *Posse inuidiam pati,*

V L A D I S L A O: *Parasse amicos,*

Benè utiq; persuaso

Iisdem artibus Regnum feliciùs retineri

Quibus initio partum est.

Amore Ordinum illatus in Solium

Vnum timuit, ne timeretur.

Primum hoc texendæ amicitiae artificium

Cæli studia & suffragia occupare.

Sola sic regnandi ambitio honesta est.

Agendum in Superos vel cuniculis Mortales:

Amat Altissimus auro perfodi domum suam.

Noctem repudianti Macedonico non assentior;

Furari hîc victoriam æquè pulchrum, ac rapere apertâ vi.

Quis crederet?

Etiam Cælites largitionibus duci posse!

Lautè & regaliter habiti à **V L A D I S L A O**

Patriam extra sidera habuère!

En Regum hospitalissimus

Etiam Deo-Homini mensam posuit in delubris.

Rectè, his ex Hostijs omen capitur in hostes.

*Ex mente
Politicorū.*

ELOGIVM X.

Expeditio Moschouitica contra Michaelē Borysowicz
Ducem Moschouæ, eiusq; Generalem Exerci-
tuum Michaelē Schinum.

Ecquid Cælitem Dei Armigerum

Suis ubiq; armis præficit

M A R S P O L O N V S?

Suspiciate Bellatoris providentiam!

Moturus in Moschouæ Tyrannum Michaelē

(cæli Militiam, suo cum Principe

Stipendiariam sibi fecit, (nisi federatam malis.)

Bella Domini Bellaturum ne ambigas.

Ille est ille G L A D I V S

D O M I N I & V L A D I S L A I

Monstrum totidem Capitem præfecturus.

Frustra biceps Moschua

Binos obijcis Gigantes;

Gemino sufficiet Michaeli, vnus,

Cui à bellis etiamnum vacare non vacat.

Præliatur iterum Michaël cum Dracone!

Haud dubiè trahente ortum à Lucifero:

Nam & alieni appetens inuasit non sua

Et in Aquilone posuit sedem.

Michaël Fedronicius & Michaël Schinus

Serò questi sensere post cladem:

Abfuisse suis nominibus

Aligeri M I C H A E L I S & Ensem & Libram.

Ducis terrore succincti, miles discinctus Borysowicz

Soluit baltheum.

Colo & fuso donandus vel ideò

Ut collo teniam, fati sui artifex pertexeret.

Mali consilij peior Minister

A Duce præfocatus, Spes nimias expirauit.

S. Michaë-
lem.

Ducem
Moschi.

Michaëlem
Schinum.

Insigne
Moscho-
uæ Dra-
co.

Periuri
Moschi.
Fedro-
uicij.

Ob rem
sinistrè
gestam in
bello Se-
hinus
multa-
tur domi.

ELOGIVM XI.

Deditio Castrorum Hostilium, ad pedes VLADISLAI

AD Classica Stiliconis Venti an venerint
Viderit, (nisi Ducis ad genium claudicet) Claudianus.

Contumacius Æoliæ ingenium videtur
Quàm vt ad imperia hominum flecti possit.

VLADISLAI ea fuit prærogatiua
(Infesso ab Aquila Aquilone)

Ventos frenare Boreales.

Extra fabulam vidimus in Moschouia

Vinclis & carcere castigatum Boream!

Isthic Sehinus vento leuior

Timere ac tumere desijt.

Castris exutus ad Smolenscum, vitâ domi.

Temeritate & irâ Karakassio germanus;

Præterquam quòd hic in Oriente occiderit.

Egisset aliquid fortius in acie Seinus

Nisi ex equo Seiani pugnasset.

Prozarouius & Lesleus

Duo turbines Michaëlis

Excitatos à se belli pulueres relambunt.

Placare Matrem omnium debuere prostrati

Quam pede improbo pulsarant.

Non egemus iam Cæsaris Commentario

In tam dilucidâ VLADISLAI Victoria:

INIMICI EIVS TERRAM LINGVNT.

O benè consona bonis fata!

Sub idem fermè tempus

VLADISLAVS VRBANO VIII. Obedientiam

Illi SEHINVS iuravit.

Tunc diuisa cum Rege habueras auspicia

GEORGI OSSOLINSKI

Ad Smolenscum ille, tu Romæ triumphabas.

Testatus palam Latio

Æquè promptum Sarmatis

Agere fortiter, ac loqui disertè.

Virg. 1.
Æneid.

Proverb.

Psal. 71.

E L O

ELOGIVM XII.

Stratagema VLADISLAI Tabellarium
Virgulto Tegentis.

Dodoneas in Epyro quercus quid queritis?

Vocales ad Moschouiam transtulit arbores

VLADISLAVS IV.

Et hæ obsessis Oracula sunt,

Cum desperatam inspirant & prædicunt vitam.

Numen ad pugnam prouocasti SEHINE,

Temeritatis pœnam lues arbore.

Integras contra te Sylvas animare potuit

Si inclementius agere voluisset.

Amphionem habuisti Polonia

Non saxa modò trahentem sed & dumos!

Habet virtus suos numeros & concentum.

Prò Imperium Potestatis!

Eodem pæne tempore & Moschi

Desertis ad Smolenscum stationibus

Et Abassius in Podoliâ

Illi ad tubas VLADISLAI

Hic ad tibias Koniecpolij salière!

Cumq; actus Tragicos pollicerentur

In Comicos versâ mente & orbitâ desierunt.

Conferant Bellatores

Truncos & cortices Premislai

Cum VLADISLAI Virgulto.

Mirâ uterq; Metamorphosi:

Virum Hic in arborem

Ille arbores animauit in Viros!

Vel hoc vno stratagema

(Nisi iam habuisset)

Regnum meruisset VLADISLAVS.

Audi Lector:

Siquid effectum aut seruatum voles

VLADISLAVIANO committe virgulto.

Smolensci-
ani certio-
res facti de
succursu
proximo.

Seneca.

Notū Præ-
mislai stra-
tagema in
Moruos
pugnantis.

E

E L O

ELOGIVM XIII.

*Novum in Arbores Montesq; imperium VLADISLAI
ad Smolenscum.*

Manu-mittamus tabellarias columbas
Toties interceptas tumultu militum.
Præstò sunt arbuſta Secretorum nuntia

Quibus animam & fidem
Regius, Diuino more, indit ſpiritus.
Videmus iterum homines inſtar arborum ambulantes:
Diſſimulare perſonam & ſimulare tectè
Iam & nemoribus conceſſum!

Contra ſtipites illos
Plantis & vimine pugnandum erat.
Potiundæ illico Molchouiæ
Et hic Satyrus omen dabit.
Non feræ modo & aues condocerentur
Sed & Syluæ poſſunt
Sub Magiſterio VLADISLAI!

Eius inſcribant alij Cælo nomen
Ego illo ipſo in Cortice incidam.

Quod ſi

Fruſtra obſtantes magnitudini ſuæ
Tollit montes,

Alter mihi fuerit Thaumaturgus!

Ille baculo in arborem viſcente, contra Lycum,

Hic eâdem vtitur

Eiuſdem nominis in Tyrannum.

O cæleſtem Victorem!

Qui inglorio Alaudarum occupato colle

Suæ Aquilæ Nidum fixit!

Alaudis Moſchorum ver cum voce ademit

Nequid poſthac niſi in laudem Principis modulentur.

*Vt olim A-
lexandro
obſidenti
Tyrum.*

*Pokrouien.
Alaudarū.
Skorovniū.*

*Lycus flu-
uius & Ly-
cus Tyrann.
Senec.*

E L O-

ELOGIVM XIV.

CLEMENTI VLADISLAO

*Nunquam Parcæ parciores viſæ
Quàm cum ne illi quidem parcerent
Qui toties & hoſtibus peperciſſet.*

Vitam, quam adimere ſontibus potuit, dedit.

Tanti eſt iram in poteſtate habuiſſe

Vt & hoſti ſi velis irasſci nequeas.

Moſchos perſidiam conſeſſos abſoluit,

Accedentes accidentesq; erexit;

Leonis in morem, Polonæ Dominus Aquilæ

Seuire neſciunt in proſtratos.

Diſplicuit leniſſimo victori laurea

Quam exlex Seuitia decerpſiſſet.

*Nemo idcirco promeruit iuſtius ARCV M PACIS,
GRATIAS à mortalibus IMMORTALES accepit,*

REGALE à ſubditis TROPHÆVM.

Ad vigorem Clementiæ ipſâ pedum ægritudine uſus,

Vt manibus in hoſtem ſtrenuè

Pedibus in mortis alienæ ſententiam ægrè iret.

Literas etſi bellè ſciuiſſet

Tamen Crudelitatis literaturam ignorauit.

Mitem ei contigiffè mortem quis ambigat?

Qui mortem commeritis, ſenſum mortis ademerat.

Plura ſi deſideras, hoſtilem appella conſcientiam.

Dabit vel Barbarus huic teſtimonium virtuti!

Et qui odiſſe poterat vincentis fortunam,

Non carpet Clementiam ignoſcentis.

*Vtinam
neſciſſem
literas.
Neronis
vox. Suet.*

ELOGIVM XV.

MVNIFICO VLADISLAO.

*In Diuos Hominesq; ac imprimis Deiparam Laure-
tanam, Claromontanam.*

E 2

Princeps

Princeps Sarmaticæ Libertatis
 In Regno (si quod vspiam) LIBERO
 Sine legibus tamen non fuit.
 Vtrò sibi necessitatis iura dixerat: ne quid poscentibus non daret.
 Hinc præesse & prodesse scienti
 Nullus sine lineâ fluxit dies.
 Inter cætera quæ dedit Varfaviæ spectacula
 Illud vtile & iucundum fuit: Missilia auro ducta.
 Campos Elysios imitari & Poëtæ possint,
 Cælum Archimedes effinget ad viuum;
 Imbres aureos, nisi aureo Principi, non datur.
 A suæ Pietatis Congiario
 Nec Dei Matrem abesse passus est!
 Securus Protectionis suæ quam muro cinxisset.
 Et hic David cecinit coram Arcâ Dei!
 Cui armatum consecrasset brachium
 Vocem in numeros MARIÆ negaret?
 Aureâ Diui VLADISLAI statuâ
 Domum Auream *muneratus*,
 Probavit Laureti accolis & aduenis:
 Se auream quoq; habere, & mentem & manum.

In Nuptijs
 cum Cæci-
 lia Renata
 sparsa in
 vulgus pe-
 cunia.

In Claro
 Monte.

In æde
 Lauretana.

ELOGIVM XVI.

Religiosorum Ordinum benefico Tutelari

Non ex vano dantur Regibus longæ Manus.
Noster languorem pedum, usu manuum pensavit.
Quod vulgo instrumentum auaritiæ est,
Is vertit in beneficentiæ supellectilem.
Ingens Polonia facta accessio, illo accedente ad solium:
Superis Munificâ manu captis
 MVNICIPIA *in regno commentus est noua.*
Planè ad omnia cautus Princeps
Sceptri Adiutoribus carere ne posset
Adsciuit imperio, vel belli socios vel custodes.
Eatenus quoq; in rem Reipublicæ utilissimus
Quòd Proceribus Oeconomias
Cælitibus Colonias diuississet.
 Paternæ & Suæ BASILICÆ
 MVNVS BASILICVM attribuit.
 CEPHÆ Sacrario, quid aptius conueniret

Quam

Quam CAPVT Beati?
Iagelonidum Fascem Iunceum quis crederet?
Nisi & Sacros Ordines donarijs obligare
Et hostium impetum ligare potuisset,
Adeoq; ad omnia Patriæ flecti commoda.
Ex omnibus Opificijs Tornum adamauit
Quia suo genio Consentaneum:
Primum sibi ad beneficia Tornatiles fecit manus.
Deniq; sub vitæ vesperam
A Torno & a Throno vocatus ad Tribunal
Opificij & Beneficij fructum retulit
Suæ & nostræ faber fortuna.
Discite ex nostro Principes
Non arces duntaxat moliri sed & Aras.
Grande vtrinque momentum ducitur
Ad Orbis & Urbium Munimentum.

Caput Bea-
 ti Stanislai
 Kolicæ.

ELOGIVM XVII.

PACIFICO VLADISLAO

Regem hunc

Ne quis putaret in otio otiosum,
 Marti machinas & noua opera suggerens
 Scripturienti Seculo à se acta dictabat.
 Semper victurus in memoriâ literarum
 Quibus sanguinem & spiritum afflando
 Pestem Licinij difflauit.
 Ipsa læti laboris exercitia
 In vsum Regiæ conferebat quietis.
 In Venationibus tam feras, quam otia persecutus,
 Domitiani, muscas domi figentis, purpuratam ignauiam configebat.
 Scilicet ille in Palatio sterteret
 In Polonia Campestri natus ad campum?
 Hinc ignotâ Bellatoribus Metaphorâ
 Martis aream in Encyclopædiam transtulit literariam.
 Illud in primis cauit prosperè:
 Ne acutior esset gladium acies quam ingeniorum;
 Angustos Regni limites arbitratus
 Si Regnum Sapientiæ, armorum licentiâ arctaretur.

Literas pe-
 stem voca-
 bat Licin.
 Imperator.

Venationes
 Vladislai.

F

Debent

Debent pacata studia
 Hanc Regi Pacifico Halcyoniam.
 Adorate mansuetiores Musæ mansuetudinem VLADISLAI.
 Sub Principe Humanissimo & Scholarum Humanitas profecit.
 Cum ante Bellonæ quàm Cæcilie Renatæ nupfisset
 Ab hac Auctarium Serenitatis in Genere
 Ab illâ Fortitudinem pro dote accepit.
 Dignus & hic fatis visus: sub quo Principe
 In Pace fieret locus DEO.

ELOGIVM XVIII.

Rei Literariæ Fauentissimo Regi.

Quando plaudere iam non datur
 Plangite Musæ lugubres;
 Solis Bellonæ lituis malè parentatur VLADISLAI O.
 Eandem Literarum & Armorum Præsidem
 Ne fabulas putaret Polonia ille persuasit,
 Mentium ante, dein Gentium Triumphator!
 Superioribus eo superior Ducibus
 Quod æquè vincere ac victoriâ uti nosset;
 Quorum alterum
 In Magno alioqui Alexandro desiderauimus.
 Præceptas ad Borysthenem & ad Tyram lauros
 Hippocreneos (ne arefcerent) plantauit ad rinos.
 Frustra Poloni Sapientiæ gratiâ exulatis,
 Athenæum domi VLADISLAVS aperuit
 Occluso Iani templo;
 Ratus parùm munitam ferro Poloniam
 Nisi eam & calamis contra ignorantiam armasset.
 In Curie Penetralibus molitus Academiam est,
 Quatenus ex se loqui & facere condiscerent
 Ad utramq; geniti facultatem.
 Agnouit suas vires Regnatrice Eloquentia
 Postquam tantus ei approbator contigit.
 Scilicet nondum tot Plinij ad vitam redirent?
 Vbi in Vnico VLADISLAI tot refloruerunt Traiani.
 Cecinisset

Cecinisset veriùs Martiali Principi Martialis:
 Nunquam defore Maronis æmulos
 Si sint æmuli VLADISLAI:
 Tu Lector quòd vel has legis Literas, VLADISLAI O debes.

ELOGIVM XIX.

Matthiæ Casimiri Sarbieniij è Soc: IESV in Academia Vilnensi
 Theologicam Lauream suâ præsentia & annulo adornat
 VLADISLAVS 1636. 3. Non. Iulij.

Martialem VLADISLAI genium perspicite:
 Cum Velitationes militum Togatus nollet,
 Doctorum ingenia inter se commisit.
 Classicis duntaxat cessandi ferias, non Classibus indulgit.

Nata Cracouiæ ex IAGELLONE I. Pallas

Renata est Uilnæ.

Fundator
 Acad. Crac.
 Iagello I.

Ingens Apollini & Gratijs Censur: Literati Principis Bona Gratia.

Tam Libertas à Vultu Regio

Quàm artes Liberales colorem ducunt.

Illo Imperante

Nec docto esse licuit Priuatum

Nec rudi felicem.

Nunquam plenius Auditorium gratulata sibi Academia est

Quàm cum illam magnus Hospes implèssset.

Vbi de Laureâ transigitur

Vilnens. Aca-
 demia ho-
 spitem acci-
 pit Vladisl.

Intercedere VLADISLAVM necesse est.

Perinde illi de Victorijs ac de ingenijs iudicare.

Vaticanæ Theologicæq; laureæ, & suam inclinavit Laurum.

Ergo Fautores alibi Reges,

Hic Promotores propè habetis, Laureati!

Sarbien. ab
 Urban. Lau-
 reâ meruit.

Tunc, (si quando) cesserunt Arma Togæ.

Habeat ad suos pedes insignia Scholarum

Deposita A-
 cad. insignia
 ad pedes
 Vladisl. sed
 iussa erigi.

Quibus Castra & Exercitus accidere.

Erigi tamen deiecta, mox iussit

Quò constaret se Principe literas non iacere.

Vide vatum felicissime SARBIEVI

Symb. æter-
 nitatis an-
 nulus.

Cuius annulo Æternitati desponseris!

Habes niueum calculum in hac gemmâ
 Fidem pectoris obsignante non ora.
 Arctum haud gestaueris annulum
 Quia totius Europæ facilè capacem.
 Sculpantur alij Principes vnâ gemmâ
 Nostro non sufficit orbis annulus.
 Et adhuc non vinceret VLADISLAI Theologus,
 Rege, sibi & Sarmatiæ, eodem Præsidente?

*Ephestioni
 os annulo
 obsignat
 Alex.
 Prouerb.*

ELOGIVM XX.

Excessum è rebus humanis auidè, & æquanimiter
 præstolatur.

Pridie Ascensionis Dominicæ.

Martem & Mortem

Non ita raro viderat REX NOSTER

Ut Ensem & Falcem timeret adhuc:

Illum in potestate semper tenuit, hanc in votis.

Æternitatis ostiariam quî odisset?

A qua pridem celo immisos

Iagellones & Iagellonidas meminisset.

S. Casimir,

Immortales nisi à morte non creantur.

An quæ semel DEI VNIGENITVM sibi habuit obnoxium

SIGISMVNDI Primogenitum non haberet?

Adeo nec Vitæ Necisq; arbiiri

Mortis arbitrio absoluuntur à pulueris tributo!

Hæc vltima Rerum & Regum linea

Rectâ in Summos collineat ac imos.

Ducant volentem fata, nolentem trahant,

Seneca,

Trahendus non erat ad æternum Iudicem

Regum Iustissimus VLADISLAVS.

Illud cum Christianissimo, commune sortitus:

*Ludou.
 XIII.*

Quod vterq;

Nullum soluerit libentiùs debitum quàm supremum.

Quidni vitam creditori vltro redderet

Quam dedisset plurimis nec oratus.

Tuis tamen moribus imputa tuos raptus

Non intermoriure Princeps:

Electio

Electio te optimum ostenderat,

Tacit.

Hinc Superi, visum probatumq; exceperê.

Optimatum Respublica quæ DEI est

Ex Optimis & Dignissimis coalescit.

Eò Magnitudinis processerat Regum Maximus

Vt in Regno alioqui peramplo

Habitare sine angustijs agrè posset.

Hinc alium alibi dum quæssisset Orbem

Perfeciorem extra Terras inuenit Monarchiam;

Cælo promissus & præmissus

Ante Pacis Principem est.

Sicq; à Regno vocatus ad Regnum

Et vel Natus ad vtrumq; vel Electus

Non fugit ex Solio in Patriam sed discessit.

Dum Princeps Principum

Appararet Ascensum.

*In perui-
 gilio Ascens.
 Christ mo-
 ritur.*

ELOGIVM XXI.

In Lithuaniam Supremum obit diem.

Porro pingite cæcam Mortem

Nimiùm Oculati Mortales.

Patientes illa Magnæ Serenitatis oculos

Nihil à Regum Maiestatibus deflectit.

Contra vibrantem Augusti palpebram

Acriore Tiberij oculo vsa

Vtriq; caliginem offudit.

Pacis & Belli DEVS Victor

Pacificum bellatorem suo præmisit Comitatu.

Supremum in Lithuaniam diem obit,

Quam Coniugi fatalem credidit, sibi sensit.

Ad cursum immortalitatis, Lithuano vsus Equite,

Ne non morte Equestri decederet.

Illud ante omnia conquestus dolenter est:

Quod per ægritudinem non licuerit bellicoso Principi

STANDO MORI.

Retrogradus Cancer hanc orbi orbitam exorsus est

Dum à Natali Iunio fatalem retroiuit ad Maium.

Eheu insalubres VLADISLAO Maijferias!

Abeunti ad Maiores in Maio 1648. Die 20.

*Signum Tu-
 nij quo na-
 tus.*

G

E L O.

ELOGIUM XXII.

Comploratio publica in Regalibus Exsequijs.

Præficas huic Funeri

Frustra conduceres Polonia.

(cemptis Lacrymis non expletur auaritia Doloris.

Non benè respondet Mærori domestico accersitus.

Dat ultrò planctum suis è Prouincijs gemens Russia:

Omnis Ætas, & Sexus, & Ordo

Vt flerent oculis erudière oculos

Ouid.

Longo malorum magisterio!

Simplex & una dolendi necessitas

Argutè compositum excludit dolorem.

Sentiuntur melius Fata Principum quàm scribuntur.

Cum Patre Patriæ, tantum non extulimus & Matrem!

Ægrè hodieq; spirantem

Quia spiritu Oris sui ex dimidio mulctatam;

Eò similiorem Regi exanimi, quò uiuo cadaueri propiorem.

Imperatas Regi & Regno Exequias

Parte superstites exequimur Ministri.

Inlauret sibi ante obitum iusta Carolus ad D. Iusti

Carol. V.

Veras nimium Polonorum Lacrymas

Strada.

Imaginaria non exhaurit Comploratio.

Amisit iam flendo Podolia Oculum!

Insigne Po-
doliae Sol.

In terrâ, melle (si quâ alterâ) fluente

Tantundem Myrrhæ collegimus quantum Thymi!

An & Apes Rege amisso mellificia omisère?

Quasi mortis & ipsæ aculeo ietæ

Animas in vulnere publico posuissent!

Discant sensum aliquem pietatis

Virgil.

Sectores illi, ex Insectis

Apes de
genere In-
sectorum.
Plin.

Non aliàs plus Cere lugubris prouenit illo anno.

Nimirum

Multo funeralium apparatu parentari decuit

A se, & à genere SERENISSIMO,

Nec nasci voluit absq; ignibus nec mori VLADISLAVS!

Illo necdum genito arsit Regia, extincto Regnum:

Sed Festi tamen fuère illi ignes, hi Nefasti.

Agite

Agite Proceres

VNCTVM DOMINI, melle oblini prohibete.

Alexandri M.
melle per-
unctum
cadauer.

Apage morem Persidis à Polono:

Durabit in integro VLADISLAVS

Qui iam sua interest posteritati incorruptus.

Cum Cælo & ingenijs Commercia Reges habeant

Ne apud Superos & Historicos moriantur.

Intelligo iam

Scriptores accipere vitam à Principe, & dare posse.

ELOGIUM XXIII.

Dissertatio Moralis ad Tumulum VLADISLAI.

Quid tu hîc susurras Viator?

Vias Domini si obieris curiosius

Errabis toto cælo & solo.

Inuestigabiles vestigari quî possunt?

Vel Sarmaticæ viam Aquilæ quis nouit?

Si virtutis amicus es

Ab utroq; te reuoca extremo;

Nullum hoc perplexius biuium quod teris.

Porrò si pergis improbus; hæc vade & audi:

Succensere fatis nec meum nec tuum est.

Ita indignare hostibus, ut Superos non accuses.

Habent suos irata sidera Oriones.

Armatum è nube brachium videras, modò sentis.

Ignis & gladius duo læsi Numinis Phœnomena!

Dei datum velis nolis agnoscas vel in hoste:

Tota hoc sonat DEO-DATI nomenclatio.

Etiam hæc potestas à DEO est;

Ille suas & Tenebris descripsit horas.

Casum Patriæ non euentibus metire sed causis,

Quarum aliquam intra te fortasse reperies.

Minor furura erat VLADISLAI ruina

Nisi ad omnes pertigisset, oppressisset multos.

Tam arctè illi inhæserat Patria

Vt idem sortis telum confoderit vtrumq;!

Duo & vnum funus amborum & vnus plange.

Ac, si nondum corrupisti risu lacrymas

Affunde his cineribus & inscribe

CVM POPULO IACET HIC: & ipso

CVM REGE REGNUM.

Sarb.

G 2

Semper

Semper haftenus ad Poëana assueti

Vocem frangimus in Nænia.

Quorum siccauit viuis lacrymas, ferat mortuus.

Triste sed debitum Regibus vectigal

L A C R Y M Æ P A R E N T A L E S.

Omnium parens Ordinum omnes damnauit ad luctum.

Præceptum in Maio Pomum Aureum

Acerbitatem Liberis attulit, stuporem Orbi

Etiamnum dubitanti: an mori potuerit

Qui calentibus rerum gestis

Ex quo Æra & marmora animauit

In animis & inanimis adhuc spirat.

Caue Viator carpseris Regale Pomum

Ne & tibi vetita creet aliquid malus mali.

Qui manum abstinueras à viuente

Christum Domini non tetigeris in urnâ.

Solutum V L A D I S L A I F A S C I C V L V M

Quasi in Ænigmate cernens lege.

SCIRPVM hunc Mors sola vbi resoluit

Simul in præmium tulit Regem.

At nihil est quod egisti Mors dissoluendo:

Mars iterum adstringet cæli baltheo

Quia Militarem MANIPVLVM.

ELOGIUM XXIV.

V L A D I S L A I M O R S piè & Catholicè obita.

Ne communibus excederet fatis V L A D I S L A V S

Prodromus præcessit Cometes.

A Borysthene civilis prælij emerfit fax

In falcem Scythicam desitura.

Nouum in altissima pace prodigium

Quidni nouam portenderet ruinam?

Audaces Rebellionum Animæ

Solam Regis morabantur dexteram quam timebant

Componebant se adhuc in tantæ reuerentiam Fortitudinis

En Magnitudinem PRINCIPIS

(Si rectè cernimus) ipsum exaggerat Interregnum!

Discimus V L A D I S L A I ex obitu

INVI

INVICTISSIMOS etiam vinci posse.

Fortuna Regis, conditionem hominis non excludit.

E mente Numinis digressa mens

Suam iterum refluxit in Originem

Vnde & Genustraxit.

A Deo Reges veniunt & redeunt.

Q V I A V F E R T R E G V M S P I R I T V M

Nostro non abstulit sed recepit;

Præsertim quòd Naturæ iudicio

Diutius viuere iam non posset

Postquam amissâ in Coniuge Animam,

Cor in Filio amisisset.

Quàm olim anxie salutem Cuium

Tam procurauit suam.

Hic demum in Reip. commoda clausit oculos!

Innutritus belli artibus cum esset

Facturus de summa rei periculum

Contra umbrarum Principem igne usus est.

Piè creditur succursum ei ab iisdem

Qui nascenti admodum occurrere Primi.

Diem & modum obitus cur te celem?

Vita (& mors) perpetua Principis censura est.

Solitus cum regno calculum ponere

Duriores seipso tunc non habuit Exactorem!

Eodem librauit conscientiam quadrante

Quo Regiæ trutinabat momenta.

Inter Regni & Mortis articulos quid interest norât.

Operum quæ gessit, quæq; meditatus est

Alia in oculis totius Europæ

Alia iudiciarijs in auribus Sacerdotum

Ad arcanum Christi Tribunal posuit.

Tu quisquis hîc ades:

NODVM IN SCIRPO REGIO

NE QVÆRAS.

☞)(+)(☞

H

AD

Nascitur
in hortu
Regio L
bzou.

Scirpus
pro Æni-
gmate sæpe
sumitur.
Regis Stæ-
ma.

Sacro Ce-
reo:

SS. Primus
& Felician.

Plin. Trai.

Idem.

Exactè co-
scientiam
excussit.

Sacra Con-
fessio.

IOANNEM
CASIMIRVM
POLONIÆ SVECIAE
REGEM.

Imperatam animis & oculis lugendi Necessi-
tatem, vtcunq; executi in Exequijs, nondum
ex integro peregimus Funus nostrum.
Arcanum in prae cordijs tormentum diu co-
geremur sentire, nisi magnum Dolorem,
compar gaudium, Teloquor Serenissime REX CASIMIRE,
Teq; CAROLE, (non omnino absentem hinc) absorberet.
Sed cur continuam tanti Principis Gloriam, non perpetuam
Panegyri, sed truncatis in Elogia sensibus, concidere potius
quam referre videmur? Debemus inuentum hoc Re-
gum solertissimo VLADISLAO. Prima illi semper cura,
hostes distrahere, coniunctionem virium impedire, sen-
simq; in partibus atterere belli molem. Cepit Sehini Ca-
stra, at prius stationes; domuit nationum copias, at robore
prius, paulatim in montibus adempto. Vt nec illum septem
annorum apparatus, & machinas occidentalium euerfu-
rus videretur, si vnam in aciem totum exercitum eduxif-
set. Laconicam penè domi & militiae vsus celeritate, vicisse
audiebat prius quam pugnasse. Osmanum solam Maiestate
ad desperationem compulit; ad deditiorem Moschum solo
propè aduentu; Amurathem ad fœdus solam famam: vt & for-
tunam Cæsaris felicius habuerit & consilium. At enim (*o nul-
la longi temporis felicitas!*) quibus olim artibus Moschos
fregerat, iisdem circumuentus à morbo est. Non ex facili
ille, tantum confecisset Heroem; nisi per membra lentè ag-
gressus fuisset languentem. Hoc erat igitur in causa, Regum
Serenissime, cur hæc quatuor supra viginti non tam Elo-
gia quam totidè lugubris Horarij emortales duceremus
lineas à Te Sole altero, vbi aspexeris, illustrandas.